

Алтыбаева М.А., Сооронбаева К.А.

**БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫНЫН ОКУТУУ НАТЫЙЖАЛАРЫНЫН
АНЫН МАКСАТТАРЫНА ЖАНА УЛУТТУК КВАЛИФИКАЦИЯЛЫК
АЛКАКТЫН СТРУКТУРАСЫНА ШАЙКЕШТИГИ**

Алтыбаева М.А., Сооронбаева К.А.

**СООТВЕТСТВИЕ РЕЗУЛЬТАТОВ ОБУЧЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ
ПРОГРАММ ЕГО ЦЕЛЯМ И СТРУКТУРЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ
КВАЛИФИКАЦИОННОЙ РАМКИ**

M. Altybaeva, K. Sooronbaeva

**COMPLIANCE OF THE LEARNING OUTCOMES
OF THE EDUCATIONAL PROGRAMS WITH ITS GOALS AND THE STRUCTURE
OF THE NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK**

УДК: 378.14.015.62

Багыттар боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууда анын окутуу натыйжаларынын талапка ылайык долбоорлоп жазуу учурдагы актуалдуу маселелерден болуп саналат. Изилдөөдө программанын окутуу натыйжаларынын анын максаттарына жана улуттук квалификациялык алкактын структурасына шайкеш баяндап жазуу зарылдыгы белгиленди. Изилдөөдө анкетирлөө, байкоо, программа боюнча негизги билим берүү программаларына жана адабияттарга сереп салуу усулдары колдонулду. Макалада КРнын улуттук квалификация алкагынын түзүмүнө ылайык «Физика-математикалык билим берүү» программаларынын бакалавриат жана магистратура деңгээлдериндеги окутуу натыйжаларына талдоо жүргүзүлүп, аларга деңгээлдерге карата мүнөздөмөлөр берилди. Окутуу натыйжаларын иштеп чыгууга байланышкан педагогикалык, окуу-методикалык жана илимий-методикалык эмгектерге талдоо жүргүзүлүп жана иш тажрыйбабызга таянып негизги билим берүү программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун схемасы сунушталды.

Негизги сөздөр: билим берүү, программа, окутуу натыйжалары, программанын максаттары, улуттук алкак, квалификациялык алкак, долбоорлоо, билим, көндүм, жеке компетенциялар, миссия.

Одним из актуальных вопросов при разработке основных образовательных программ по специальности является проектирование ее результатов обучения в соответствии с предъявляемыми требованиями. В исследовании отмечена необходимость описания результатов обучения по программе в соответствии с ее целями и структурой национальной рамки квалификаций. В исследовании использовались анкетирование, наблюдение и обзор основных образовательных программ и литературы. В статье анализируются результаты обучения по программам бакалавриата и магистратуры «Физико-математическое образование» в соответствии со структурой Национальной рамки квалификаций Кыргызской Республики и описываются их уровни. На основании анализа педагогических, учебных и научно-методических литератур, связанных с разработкой результатов обучения, и на основе опыта исследователей предложена схема проектирования результатов обучения основной образовательной программы.

Ключевые слова: образование, программа, результаты обучения, цели программы, национальная структура, квалификационная структура, проектирование, знания, навыки, личные компетенции, миссия.

One of the topical issues in the development of basic educational programs in the specialty is the design of its learning outcomes in accordance with the requirements. The study noted the need to describe the learning outcomes of the program in accordance with its objectives and the structure of the national qualifications framework. The study used a questionnaire, observation and review of the main educational programs and literature. The article analyzes the learning outcomes of undergraduate and graduate programs "Physics and Mathematics Education" in accordance with the structure of the National Qualifications Framework of the Kyrgyz Republic and describes their levels. Based on the analysis of pedagogical, educational and scientific and methodological literature related to the development of learning outcomes, and on the basis of the experience of researchers, a scheme for designing learning outcomes of the main educational program is proposed.

Key words: educational program, learning outcomes, program objectives, national qualifications framework, design, knowledge, skills, personal competencies, mission, labor market.

Акыркы мезгилдерде билим берүү системасында сапаттуу билим берүүнүн мүмкүндүгүн жогорулатуу, билим берүү системасын коомдун жана ар бир жарандын талабына дал келе тургандай деңгээлге жеткирүү максаттарын көздөгөн мамлекеттик деңгээлдеги маанилүү документтер кабыл алынып, айрымдарына өзгөрүүлөр киргизилүүдө. Атап айтсак, 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасынын өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясын ишке ашыруу максатында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 18-сентябрындагы №491-токтому менен Улуттук квалификация алкагы (УКА) бекитилген, 2021-жылы жогорку кесиптик билим берүүнүн (ЖКББ) мамлекеттик билим берүү стандарттарынын (МББС) жаңы макети боюнча стандарттар иштелип чыгып, окуу жайларга сунушталды.

Аталган иш аракеттердин негизинде билим берүү компетенттүүлүк мамилеге, тактап айтканда, күтүлүүчү натыйжага багытталып, эмгек рыногунун талабына ылайык келе турган компетенттүү адистерди даярдоо, ага жараша окутуунун мазмунун, методдорун жана каражаттарын өзгөртүү маселеси коюлуу-

да. Окутуу процессинин окутуунун күтүлүүчү натыйжасына же болбосо окутуу натыйжасына багытталышы, окутуу процессинин бардык этабында дал ушул окутуунун натыйжасы көзөмөлгө алынып турушун алдынкы планга коет. Окуу планын ишке ашыруудан алдын-ала негизги билим берүү программасынын (НББП) курамында программанын окутуу натыйжасы аныкталган болушу керек. Андан кийин, окутуунун натыйжасында камтылган компоненттердин (билим, билгичтиктер, көндүмдөр, жөндөмдөр, компетенциялар) деңгээли жана аларды өлчөп-ченөөгө жана баалоого ылайыктуу каражаттар иштелип чыгышы зарыл. Демек, эмгек рыногу талап коюп жаткан адисти даярдоодо «окутуу натыйжасы» түшүнүгүнүн мааниси зор экендиги талашсыз.

XX кылымдын 80-90-жылдардагы педагогикалык, илимий-методикалык адабияттарда «окутуунун натыйжасын пландаштыруу», «окутуунун натыйжасын баалоо» түшүнүктөрү айтылып келген, бирок, изилдөөчүлөр тарабынан бул түшүнүккө аныктама берилген эмес. Советтик педагогикада окутуунун натыйжасы деп аталбаса дагы, бул түшүнүктүн негизги курамдарынан болгон окуучунун билими, билгичтиктери, көндүмдөрү, жалпы, атайын, чыгармачыл жана интеллектуалдык жөндөмдөр тууралуу изилдөөлөр жүргүзүлүп келген [1]. «Окутуунун натыйжасы» түшүнүгүн кээ бир авторлор аны окуучу ээ болгон билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр менен байланыштырса, башкалары «билимдүүлүк» жана «окуй алуучулук» деп эсептешет. Билимдүүлүктү окуучунун өздөштүргөн аракетти аткарууга даярдыгы катары мүнөздөөгө болот. Билимдүүлүктү текшерүүдө окуучу тарабынан окутуу процессинде өздөштүрүлгөн билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр аныкталат. Ал эми окуй алуучулуктун мааниси окуучулардын билимдерге, билгичтиктерге жана көндүмдөргө ээ боло алуучу жөндөмдүүлүгүн билдирет.

Болон процессинин принциптерин билим берүү системасына жайылтуу «окутуунун натыйжасы» түшүнүгүнүн колдонууга түрттү. Өзгөчө окутуунун натыйжасына багытталган билим берүү парадигмасы ЖКББнын МББСтин талаптарын ишке ашырууда бул түшүнүктү маанилүү маселе экендигин айгинеледи. Болон процессинин алкагында 2012-жылы Европанын билим берүү министрлеринин коммюникесинде (Бухарест ш., Румыния) «окутуунун натыйжалары» түшүнүгүнө маанилүү роль берилген. Окутуунун натыйжалары «окуу программаларын реформалоонун жана инновациялоонун шайманы катары, ... натыйжаларга негизделген билим берүү процессин камсыздоо үчүн колдонулат» [2, 300-б.] деп белгиленген. «Окутуу натыйжалары» (learning outcomes) түшүнүгүн 2005-жылы квалификациялардын европалык

структурасын иштеп чыгуу боюнча жумушчу топ пайдаланып, ал ECTSти колдонуучулар үчүн Жетектемеде так аныктамага ээ болгон: окутуу натыйжалары – бул «окуп үйрөнүүчү билим алуу мөөнөтү аяктагандан кийин эмнени билиши, түшүнүшү жана/же демонстрациялап жасап бере алуу абалында болушу кандайча күтүлө тургандыгынын формулировкасы» [3, 36-б.].

Окутуу натыйжалары боюнча изилдөөлөргө кыргыз илимпоздору С.К. Калдыбаев, Н.К. Дюшеева, К.М. Торогельдиева, М.А. Алтыбаева, А.Дж. Аттокуровалар салымдарын кошуп келишет. С.К. Калдыбаевдин, А.Д. Жунусакуновалардын изилдөөсүндө компетенттүүлүк мамиле окутуунун максатын анын натыйжасы аркылуу коюуну негизги маселе катары эсептей тургандыгы белгиленет. Бул учурда максат окутуу процесси аяктагандан кийин окуучунун аткара турган аракеттерин б.а. окутуунун натыйжасын мүнөздөйт. Окумуштуулар белгилегендей, окутуунун натыйжасын аракеттердин тилине которуу эң маанилүү жана бул үчүн максаттардын так системасын жана окуу жетишкендиктердин деңгээлдерин түзүп алуу зарыл [4].

Н.К. Дюшееванын изилдөөсүндө компетенция, компетенттүүлүк жана окутуу натыйжаларынын өз ара байланышы камтылуучу схема түрүндө көрсөтүлүп, окутуунун натыйжаларын калыптандыруу менен компетенциялар, ал эми компетенцияларды калыптандыруу менен компетенттүүлүк түзүлөт деп белгиленген. Эң негизгиси, мугалим эмнени эстен чыгарбашы керек: өлчөнө турган нерсени гана баалоого болот, б.а. жеке сапаттарды камтыган компетенциялар эмес (аны өлчөөгө болот, бирок кыйын), компетенцияларды калыптандырууга өбөлгө түзгөн окутуунун натыйжалары бааланат деп корутунду чыгарат. Демек, окутуу натыйжаларына жетүү аркылуу компетенттүү адистер даярдалат жана адистин компетенттүүлүк деңгээли билим берүү программасынын окутуу натыйжаларын баалоодо аныкталат [5].

Казак изилдөөчүлөрү Б.Т. Абдижаппарова, Н.С. Ханжаровдордун «ОНдорду формулировкалоо принциптери» деген эмгегинде ББПны иштеп чыгуу анын окутуудан күтүлүүчү натыйжаларын формулировкалоодон башталат деп көрсөтүлгөн [6].

ББПны коюлган максаттарга жеткенде гана ишке ашырылды деп эсептейбиз, ал эми ББПнын окутуу натыйжаларына жетишилбей туруп, анын максаттарына жетүү мүмкүн эмес. Ага далил катары EdNet аккредитациялык агенттигинин «ББПнын окутуу натыйжаларынын мааниси» тренинг-семинарынын материалдарындагы схеманы келтирүүгө болот, мында ББПны ишке ашыруунун схемасы пирамида түрүндө берилген (1-сүрөт).

1-сүрөт. Билим берүү программасын ишке ашыруунун схемасы.

Бул схемадан көрүнгөндөй, ББПнын окутуу натыйжалары дисциплиналардын окутуу натыйжаларына жетишилгенде гана ишке ашат, ал эми ББПнын максаты анын окутуу натыйжасына ылайык жетишилет. Ар бир дисциплина боюнча окутуу натыйжаларына жетүү ОПК (окутуучу-профессордук курам), ОЖП (окуу-жардамчы персонал), АБП (административдик башкаруу персоналдар) аркылуу МТБнын (материалдык-техникалык база), ОУРдин (окуу-үйрөнүү ресурстары), сервистик кызматтардын, АРБнын (адам ресурстарын башкаруу) колдоосу аркылуу жүрөт. Сүрөттөн байкагандай, эгерде бардык дисциплиналар боюнча окутуу натыйжалары алынбаса, анда пирамида түзүлбөй калат. Ал ББПнын окутуу натыйжаларына жетүү толук болбогондугуна жана ошол эле учурда билим берүү программасынын максатына да жетпей калуусуна алып келет, натыйжада, ББП жүзөгө ашпай калуусу ыктымал. ББПнын ишке ашпай калуусу бүтүрүүчүнүн компетенттүүлүк моделинин толук эместигин, б.а. бүтүрүүчүнүн кесиптик жана жалпы компетенттүүлүктөрүнүн калыптанбай калышы толук эмес дегенге алып келет. Андай бүтүрүүчү (адис) өндүрүштө өзүн татыктуу реализациялай албайт. Демек, ББПнын ийгиликтүү ишке ашуусу белгиленген ОНдордун калыптануусунан түздөн-түз көз каранды.

ББПнын максаттары окуу жайдын миссиясын ишке ашырууга багытталып, программанын өзгөчөлүктөрүн чагылдыруу менен эмгек рыногуна компе-

тенттүү адисти даярдоого ылайык коюлат. Ал эми окутуу натыйжаларына жетишүү аны ишке ашырууга түздөн-түз өбөлгө жаратат.

Биздин изилдөөдө «Физика-математикалык билим берүү» багыты боюнча НББПда окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун кандайча ишке ашып жаткандыгын аныктоо максатында ОшМУ, ОГПИ, КӨУ, БатМУнун «Физика-математикалык билим берүү» программаларынын окутуучуларына анкетирлөө жүргүзүлдү. Анкетирлөөгө аталган окуу жайларынын «Физика-математикалык билим берүү» программаларында эмгектенген 19 окутуучу (программа жетекчилери, кафедра башчылары, окутуучулар) катышты. Анкетада НББП түзүлүшү, окутуунун натыйжаларын түзүүдөгү кыйынчылыктарга, компетенциялар картасына, окутуу натыйжаларын баалоого байланышкан 10 суроо камтылды. Анкетирлөөнүн жыйынтыгынын анализи аталган окуу жайларда «Физика-математикалык билим берүү» багыты боюнча негизги билим берүү программаларынын иштелип чыккандыгын көрсөттү. Ал эми программанын окутуу натыйжаларын түзүүнүн (иштеп чыгуунун) өтө убакыт талап кылган жараян экендиги боюнча респонденттердин дээрлик баарынын пикирлери окшош. Ошону менен бирге алар иш берүүчүлөр менен кызматташууда, компетенциялар картасын түзүүдө, НББП түзүү боюнча таяна турган колдонмонун, түшүндүрмөнүн жоктугун да белгилешкен. Ал эми окутуу

натыйжаларын кимдер иштеп чыкты деген суроого 13 респондент (66%) окутуучулар, кафедра башчылар менен бирге, 1 окутуучу кафедра башчы иштеп чыккан деген жоопторду беришкен. Окутуу натыйжалары эмнеге кызмат кылат, кантип бааланат деген суроого 1 респондент «билим алып жаткан студенттин белгилүү бир багыттагы практикалык маселелерди чечүү деңгээлин жана жемиштүү ишмердүүлүгүн алып баруусун аныктоого жардам берет жана баалоо каражаттары аркылуу бааланат» деген жоопту берген. Калган респонденттердин жообу башка багытка тиешелүү.

Демек, анкетирлөөнүн жыйынтыгында НББПны түзүү, анын окутуу натыйжаларын (ОН) баяндап жазуу боюнча бирдиктүү таяна турган методологиянын жоктугу, ар кайсы окуу жайда НББПларды иштеп чыгуудагы кыйынчылыктар бирдиктүү моделди иштеп чыгуунун зарылдыгын көрсөтөт.

Дагы бир бегилеп кете турган нерсе, программанын окутуу натыйжалары УКАдагы деңгээлдер боюнча бүтүрүүчүлөр ээ болуучу билим, көндүм жана жеке компетенцияларды эске алуу менен ага шайкеш долбоорлонгон болушу абзел. Төмөндө 6-деңгээл бакалавриат жана 7-деңгээл магистратура боюнча УКАнын түзүмүн [7] карап көрөлү (1-табл.).

1-таблица

Улуттук квалификациялык алкактын түзүмү

Деңгээл	Билим	Көндүм	Жеке компетенциялар (1 - өз алдынчалуулук, 2 - жоопкерчилик, 3 - коммуникативдүүлүк)
6	Жумуш жана окуу жаатындагы теорияларды жана принциптерди сынчыл түшүнүүнү камтыган кеңири комплекстүү жалпы жана кесиптик билимге ээ.	Методдордун кеңири спектрин, анын ичинде инновациялык ыкмаларды, эмгек жана билим берүү тармагындагы татаал маселелерди чечүү үчүн аларды тандоо жана колдонуу көндүмдөрүн, ошондой эле критикалык ой жүгүртүү жөндөмүнө ээ.	1 - татаал аракеттерди, процесстерди башкарат. 2 - иш же окуу чөйрөсүндө күтүүсүз шарттарда чечимдерди кабыл алуу, ошондой эле адамдардын же топтордун кесиптик өнүгүүсүн башкаруу үчүн жоопкерчилик тартат. Эксперттик топтордун ишине жана стратегиялык өнүгүү пландарын иштеп чыгууга катышат. 3 - ишкердик байланышты ишке ашырат жана өнөктөштүк мамилелерди жүргүзөт
7	Иш же окуу жаатында жогорку адистештирилген билимге жана илимий изилдөө ыкмаларына, ошондой эле чектеш тармактарда жалпы жана кесиптик билимге ээ	Илимий изилдөө жана/же инновациялык профессионалдык ишмердүүлүк, жаңы билимдерди өндүрүү, оригиналдуу идеялар жана/же илимий изилдөөлөр үчүн стратегиялык милдеттерди жана көйгөйлөрдү чечүү боюнча атайын көндүмгө ээ.	1 - Инновациялык ыкмалар менен татаал, күтүлбөгөн жумуш же окуу чөйрөлөрүн башкарат жана өзгөртөт. 2 - күтүүсүз шарттарда чечимдерди кабыл алуу үчүн жоопкерчилик тартат. Стратегиялык топтун ишине баа берет. 3 - эксперттик/кесиптик топтордун/уюмдардын ишин уюштурат, алардын ишинин натыйжаларын көрсөтөт. Адистештирилген жана чектеш тармактардын деңгээлинде профессионалдык талкууларды жүргүзөт. Иштин бардык чөйрөлөрүндө байланыш көйгөйлөрүн чечет.

Мисал катары ОшМУда даярдалып жаткан «Физика-математикалык билим берүү» багыты боюнча эки деңгээлдин окутуу натыйжаларын салыштырып карап көрөлү (2-табл.).

2-таблица

«Физика-математикалык билим берүү» багыты боюнча эки деңгээлдин окутуу натыйжалары

ОН	6-деңгээл, бакалавриат	7-деңгээл, магистратура
1-ОН	Кыргыз тилин С1, орус тилин В2, англис тилин В1 (тилди билүүнүн жалпы европалык системасынын шкаласы боюнча) деңгээлинде билишин көрсөтөт.	Ээ болгон теорияларды жана билимдерди чогултууга жана интеграциялоого, кесиптик маселелерди чечүүдө дисциплиналар аралык байланышты колдонууга жөндөмдүү.
2-ОН	Жашоонун жана маданияттын баалуулуктарында багыт алышын, демократиялык коомдогу активдүү жарандык позициясын көрсөтөт.	Коюлган маселелерди чечүүдө кесиптештер, ата-энелер, өнөктөштөр менен кызматташууга даяр.
3-ОН	Кесиптик проблемаларды чечүүдө психологиялык-педагогикалык компетенттүүлүгүн көрсөтөт.	Зарыл инсандык-кесиптик сапаттарга, жалпы маданиятка ээ, өзүн реализациялоого жана өркүндөтүүгө ынтызар.

4-ОН	Окуу планына, программанын темаларынын жана бөлүмдөрүнүн өзгөчөлүгүнө ылайык математика сабагынын планын иштеп чыгат.	Ар кандай билим берүү уюмдарында түрдүү билим берүү деңгээлинде окутуу процессин уюштурууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү.
5-ОН	Кесиптик билимдерин жогорулатууда жана математиканы окутууда заманбап маалыматтык жана коммуникациялык технологияларды колдонууну көрсөтөт	Билим берүү уюмун башкаруу процессин ишке ашырууну изилдөөгө жана баалоого, башкаруучулук чечимдерин кабыл алууга даяр.
6-ОН	Математиканын фундаменталдык бөлүмдөрү боюнча түрдүү татаалдыктагы маселерди чыгарат жана программалоо тилдеринин биринде программа түзөт.	Билим берүү чөйрөсүн, билим берүү программаларын жана жеке билим берүү траекторияларын педагогикалык долбоорлоону иш жүзүнө ашырууга даяр.
7-ОН	Кесиптик маанилүү сапаттарын, ийкемдүү көндүмдөрүн, инсандык жана кесиптик өнүгүүгө даярдыгын көрсөтөт.	Илимий-изилдөө ишмердүүлүгүнө жана изилдөөнүн жыйынтыктарын баяндоого жөндөмдүү.
8-ОН	Математика боюнча билим берүү программасын (окутуунун натыйжаларын долбоорлоо, аларды баалоо, мониторинг жүргүзүү, дидактикалык материалдарды тандоо) иштеп чыгат.	Маданий-агартуучулук ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө жөндөмдүү.
9-ОН	Билим берүү процессин заманбап, илимий негизделген окутуу технологиялары, окутуунун натыйжаларын жаңыча негизде баалоо аркылуу долбоорлойт аркылуу долбоорлойт.	
10-ОН	Илимий изилдөөлөрдүн негизги методдорун пайдаланып изилдөөнүн планын иштеп чыгат.	
11-ОН	Коопсуз билим берүү чөйрөсүн түзүүнү көрсөтөт.	
12-ОН	Математиканы окутуунун актуалдуу проблемаларын чечүүнү көрсөтөт.	

Жогоруда көрсөтүлгөндөй бакалавриат деңгээлинде 12 окутуу натыйжалары, магистратура деңгээлинде 8 окутуу натыйжалары эки деңгээлдеги бүтүрүүчүлөрдүн натыйжаларындагы айырмаларды көрсөтөт. Мында 6-деңгээлдеги программанын окутуу натыйжаларында «көрсөтөт», «иштеп чыгат», «түзөт» деген этиштердин жардамында баяндалып жазылып, УКАда белгиленген билим, көндүм жана жеке компетенцияларга ылайык иштелип чыккан. Ал эми 7-деңгээлдеги программанын окутуу натыйжаларынын мазмуну бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердигине ылайык түзүлгөнү менен бүтүрүүчүнү кыймыл-аракетке түртө турган этиштер колдонулбастан, «даяр», «жөндөмдүү» сыяктуу сөздөр менен баяндалат. Мисалы, «Ар кандай билим берүү уюмдарында түрдүү билим берүү деңгээлинде окутуу процессин уюштурууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү» деген натыйжаны «ар кандай билим

берүү уюмдарында түрдүү билим берүү деңгээлинде окутуу процессин уюштурат жана ишке ашырат» деп формулировкалап жазуу студентти кандайдыр бир иш-аракетти аткарууга үндөйт. Мында 7-деңгээлдеги программанын натыйжалары 6-деңгээлдеги натыйжаларга салыштырмалуу колдонуу, анализ, синтез, баалоо сыяктуу иш-аракеттин жогорку деңгээлин көрсөтүп турат. Ошондой эле магистратурада окуу процессин уюштуруунун жана окутуу натыйжаларын мүнөздөөчү субъекттердин (магистранттардын) өзгөчөлүктөрү эске алынат [8].

Окутуу натыйжаларын иштеп чыгууга байланышкан педагогикалык, окуу-методикалык жана илимий-методикалык эмгектерди талдоонун жана өзүбүздүн иш тажрыйбабыздын негизинде НББПнын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун төмөнкү схемасын сунуштайбыз (2-сүрөт).

2-сүрөт. ББПнын окутуу натыйжаларын долбоорлоо схемасы.

Схемадан көрүнүп тургандай, окутуу натыйжаларын түздөн-түз эске алуучу талаптар, түзүмдөр жана кайтарым байланыш аркылуу талдоого алына турган суроо-талаптардын негизинде долбоорлоонуусу максатка ылайык.

Демек, окутуу натыйжалары программанын максаттары жана окуу жайдын миссиясы ишке аша тургандай мүнөздө болушу шарт. Андан тышкары, окутуу натыйжаларын ЖКББнын МББСтин талаптарына, УКАнын түзүмүнө ылайык, эмгек рыногунун суроо-талаптарын эске алуу менен долбоорлоо ББПнын ийгиликтүү ишке ашырылышын шарттайт.

Адабияттар:

1. The European qualifications framework for lifelong learning (EQF), European Communities 2008.
2. Болонский процесс: Результаты обучения и компетентностный подход [Текст]: книга-приложение 1/ под науч. ред. д-ра пед. наук, профессора В.И. Байденко. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2009. - 536 с.

3. Алтыбаева М. Кесиптик билим берүүдө окутуунун натыйжаларын долбоорлоо маселелери: Окуу-методикалык колдонмо. - Ош, 2018. - 224-б.
4. Калдыбаев С.К., Жунусакунова А.Д. «Окутуунун натыйжасы» түшүнүгүнө компетенттүүлүк мамиле кылуунун айрым маселелери. / Кыргыз билим берүү академиясынын кабарлары. - 2016. - 37-41-бб.
5. Дюшеева Н.К. Результаты обучения: сущность, содержание и методика описания / Известия Кыргызской академии образования. - 2014. - №2. - С. 39-46
6. Ханжаров Н.С., Абдижапарова Б.Т. Основные принципы формулировки результатов обучения. / сборн. Межд. науч. практ. конф. «Наука, образование и культура: глобальные тенденции и региональные аспекты» Международного гуманитарно-технического университета: научное издание. - Шымкент: Международный гуманитарно-технический университет, 2020. - С. 73-80.
7. <https://www.gov.kg/ru/npa/s/2709>
8. Алтыбаева М., Сооронбаева К. Магистрдик билим берүү программаларында окутуунун натыйжаларын долбоорлоо жана окутуу технологияларын тандоо маселелери / Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. -2019. -№6. 177-181-бб.